

**UCHWAŁA NR LIII/454/2023
RADY GMINY KOŁOBRZEG**

z dnia 31 marca 2023 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie w Gminie Kołobrzeg na lata 2023-2026**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2023r., poz. 40¹⁾) oraz art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2021r., poz. 1249 z późn. zm.²⁾) Rada Gminy Kołobrzeg uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Kołobrzeg na lata 2023-2026.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Kołobrzeg.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Julian Nowicki

¹⁾ zmiany wymienionej ustawy (wymienionego tekstu jednolitego ustawy) zostały ogłoszone Dz. U. z 2023r.,poz.40

²⁾ zmiany wymienionej ustawy (wymienionego tekstu jednolitego ustawy) zostały ogłoszone Dz. U. z 2023r.,poz.289



**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOŁOBRZEG NA LATA
2023-2026**

Opracowała: Małgorzata Mazur
Główny specjalista ds. społecznych i profilaktyki przeciwalkoholowej

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	3- 6
I. REALIZACJA PROGRAMU W GMINIE KOŁOBRZEG.....	7- 9
I.1.DZIAŁANOŚĆ ZESPOŁU INTERDYSCYPLINARNEGO DS. PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE.....	8-9
I.2.WSZCZĘCIE PROCEDURY NIEBIESKIE KARTY.....	9
II.CHARAKTERYSTYKA GMINY W OBSZARZE PROBLEMÓW PRZEMOCY DOMOWEJ.....	9-12
III.REALIZACJA ZADAŃ W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOŁOBRZEG W LATACH 2019-2022.....	12-16
IV. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY	16
V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOŁOBRZEG W LATACH 2023-2026.....	16-19
VI.FINANSOWANIE PROGRAMU.....	19
VII.NADZÓR NAD REALIZACJĄ PROGRAMU	19

WSTĘP

W świetle przepisu art. 2 ust. 2 znowelizowanej w 2010 roku ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie *jako przemoc w rodzinie należy rozumieć*: „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Zgodnie z ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie władze publiczne mają obowiązek zapewnić wszystkim obywatelom równe traktowanie i poszanowanie ich praw i wolności. W celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu społecznym i rodzinnym w Gminie Kołobrzeg tworzy się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie, zwany dalej „Programem”.

Przeprowadzona w roku 2020 i 2022 na terenie Gminy Kołobrzeg diagnoza problemów społecznych, miała na celu ukazanie skali tego problemu. Badania, które przeprowadzono wśród mieszkańców gminy pokazały, iż konieczne jest podjęcie działań zmierzających w kierunku edukacji społecznej dostarczającej wiedzy o zjawisku przemocy i sposobach radzenia sobie z tym problemem. Niezbędne jest również zapewnienie profesjonalnej pomocy interwencyjnej i terapeutycznej zarówno osobom doznającym przemocy jak i stosującym przemoc, ze szczególnym uwzględnieniem krzywdzonych dzieci. W gminie Kołobrzeg realizacja zadań służących ochronie rodzin przed przemocą przebiega w oparciu o dwa niezależne programy: Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii oraz Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie.

O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione cztery warunki:

- Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania.
- Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą.
- Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej.
- Osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Prawo ściga sprawców przestępstw przeciwko osobom bliskim za:

art. 207 § 1 k.k. – znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub

osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny – podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do 5 lat (ścigane z urzędu).

art. 191 § 1 k.k. – kto stosuje przemoc wobec osoby lub groźbą bezprawną w celu zmuszenia innej osoby do określonego działania, zaniechania lub znoszenia – podlega karze pozbawienia wolności do lat 3 (ścigane z urzędu).

art. 197 § 1 k.k. – kto przemocą lub groźbą bezprawną lub postępowaniem doprowadza inną osobę do obcowania płciowego, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego).

art. 209 § 1 k.k. – kto uporczywie uchyla się od wykonywania ciężącego na nim z mocy ustawy lub orzeczenia sądowego obowiązku opieki przez nie łożenie na utrzymanie osoby najbliższej lub innej osoby i przez to naraża ją na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych – podlega karze pozbawienia wolności do lat 2 (ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego).

Mechanizmy przemocy (źródło: Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych)

- **Syndrom wyuczonej bezradności** to bezradność, która pojawia się w wyniku nabytych doświadczeń. Zwykle osoba doznająca przemocy poszukuje pomocy dla siebie. (...) Często jednak okazuje się, że działania mające ją ochronić, nie skutkują i nie przynoszą oczekiwanych przez nią efektów. Ofiara nabiera przekonania, że cokolwiek zrobi, to i tak nie zmieni to jej sytuacji. Ma poczucie, że jest krzywdzona, źle traktowana, że sprawca nie powinien tak postępować, że znęcanie się nad członkiem rodziny jest przestępstwem, jednak nie jest w stanie zmotywować się do działania
- **Zjawisko prania mózgu** to mechanizm polegający na systematycznym, świadomym i celowym oddziaływaniu na człowieka w celu zmiany jego przekonań, postaw, uczuć, potrzeb. Działanie służące temu, aby ofiara przemocy w rodzinie funkcjonowała zgodnie z życzeniem sprawcy. Konsekwencjami „prania mózgu” są m.in. utrata poczucia własnej wartości oraz podporządkowanie się sprawcy. Metody stosowane w „praniu mózgu” to: izolacja, poniżanie i degradacja, monopolizacja uwagi, doprowadzenie do wyczerpania, wywoływanie lęku i depresji, naprzemiennosc kary i nagrody
- **Zespół stresu pourazowego PTSD (post traumatic stress disorder)** - Zaburzenia lękowe PTSD występują u ofiar napadów, gwałtów i innych traumatycznych wydarzeń, np. wojen, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych. Dotyczą sytuacji, w których człowiek jest narażony na utratę zdrowia i życia. Nasilenie PTSD zależy od intensywności i czasu trwania traumy. Ponadto objawy PTSD są intensywniejsze u osób, które przeżyły traumę w wyniku aktywności człowieka (gwałt, przemoc domowa), niż u ofiar zjawisk naturalnych (powódź,

huragan). Objawami PTSD są m.in. zaburzenia snu, drażliwość, wybuchy gniewu, złości, czujność, natrączywe wspomnienia, koszmary senne.

- **Proces wiktylizacji** - każdy „wchodząc” w związek z drugą osobą ma pewne wyobrażenia na temat swojego przyszłego życia, swojego małżeństwa, swojej rodziny. Akt przemocy burzy te wyobrażenia i wizję świata, partnera, siebie. Specjaliści nazywają to mianem burzenia utrwalonych przekonań. Osoba doznająca przemocy czuje rozpacz i ma poczucie krzywdy, często na tym etapie zaczyna szukać pomocy. Niestety zdarza się, że spotyka się z nieprawidłowymi reakcjami osób, z którymi dzieli się swoimi problemami i od których oczekuje pomocy i wsparcia. Takie zachowanie służb, które przejawia się bagatelizowaniem problemów czy obwinianiem ofiary nazywamy wtórnym zranieniem.
- **Syndrom sztokholmski** - takim mianem określono mechanizm, który zaobserwowano u ofiar zamachu terrorystycznego w Sztokholmie. U osób przetrzymywanych przez terrorystów, a następnie uwolnionych przez policję pojawiły się reakcje, które większość obserwatorów uznała za irracjonalne. Otóż niedawni zakładnicy zaangażowali się w proces obrony swoich oprawców, zamiast żądać sprawiedliwości, czy nawet odwetu (co w tej sytuacji byłoby bardziej zrozumiałe). Jedną z ofiar tak związała się z terrorystą, iż zawarła z nim związek małżeński. W tej sytuacji można mówić o „patologicznej wdzięczności” za to, co zamachowiec mógł zrobić, a w rezultacie tego nie uczynił. Mógł zabić, a tego nie zrobił. Był panem ich życia i śmierci i darował im to życie, więc tylko dzięki niemu żyją. Podobny mechanizm obronny pojawia się u ofiar przemocy domowej. Są one wdzięczne sprawcom za drobne przywileje, które jeszcze mają, za „miodowe miesiące”, za chwile spokoju i namiastkę uczucia, a czasem nawet za to, że żyją.
- **Mechanizm „psychologicznej pułapki”** - ofiara nie jest w stanie zrezygnować ze związku, w co tak dużo zainwestowała czasu, zapału, energii. Budzi zdziwienie fakt, że trwa ona w związku, który przynosi jej cierpienie, w którym jest upokarzana i nie respektuje się jej praw. Ciągłe żyje nadzieją, że będzie lepiej. Dlatego też inwestuje w ten związek. Obwiniając siebie za całe zło, wierzy, że jeśli bardziej się postara, to będzie lepiej. Ma poczucie, że zależy to właśnie od niej. Im więcej się stara i wkłada w to działanie więcej energii, tym trudniej jej zrezygnować.

Fazy przemocy:

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

1. Faza narastania napięcia, którą charakteryzuje pojawienie się coraz więcej sytuacji konfliktowych oraz wyczuwalny wzrost napięcia w związku. Partner staje się drażliwy, każdy drobiazg wyprowadza go z równowagi, jest ciągle spięty i poirytowany, swoje emocje wyładowuje na partnerce: może ją poniżać, krytykować. Sprawia wrażenie, jakby nie panował nad swoim gniewem. Każdy szczegół jest dobrym pretekstem do wszczęcia konfliktu i awantury. W tej fazie partner może więcej pić alkoholu, przyjmować narkotyki lub inne substancje odurzające.

2. Faza ostrej przemocy charakteryzuje się tym, iż napięcie, które narastało w partnerze znajduje upust. Zachowanie jego staje się bardzo nieprzewidywalne, gwałtowne, często wpada w szał. Wybuchy gniewu mogą wywołać małe drobiazgi np. pozostawienie jakiejś rzeczy w danym miejscu, opóźnienie posiłku. Dochodzi do eksplozji zachowań agresywnych, które mogą objawiać się biciem pięściami, przedmiotami (książka, garnek, kabel itp.), kopaniem, groźnieniami, duszeniem. Można zaobserwować również silne natężenie agresji słownej.

3. Faza miodowego miesiąca W momencie, kiedy sprawca wyładował już swoje emocje i wie, że przekroczył różne granice, zmienia się w zupełnie inną osobę. Zaczyna przeproszać partnerkę za to co zrobił, szczerze żałuje swojego zachowania, obiecując że TO już nigdy się nie powtórzy, że nie wie zupełnie co się z nim stało, starając się znaleźć zewnętrzne wytłumaczenia dla swojego zachowania. **Za przemoc zawsze odpowiedzialność ponosi sprawca, niezależnie od tego co zrobiła ofiara.**

Rodzaje przemocy

1.Fizyczna - naruszanie nietykalności fizycznej. Przemoc fizyczna jest intencjonalnym zachowaniem powodującym uszkodzenie ciała lub niosącym takie ryzyko, np.: popychanie, szarpanie, ciągnięcie, szturchanie, klepanie, klapsy, ciągnięcie za uszy, włosy, szczypanie, kopanie, bicie ręką, pięścią, uderzenie w twarz - tzw. "policzek", przypalanie papierosem, duszenie, krępowanie ruchów, itp.;

2.Psychiczna - naruszenie godności osobistej. Przemoc psychiczna zawiera przymus i groźby np.: obrażanie, wyzywanie, osądzanie, ocenianie, krytykowanie, straszenie, szantażowanie, groźnienie, nieliczenie się z uczuciami, krzyczenie, oskarżanie, obwinianie, oczernianie, krzywdzenie zwierząt, czytanie osobistej korespondencji, ujawnianie tajemnic, sekretów, wyśmiewanie, lekceważenie, itp.; Przemoc psychiczna jest najczęstszą formą przemocy i jest trudna do udowodnienia.

3.Seksualna - naruszenie intymności. Przemoc seksualna polega na zmuszanie osoby do aktywności seksualnej wbrew jej woli, kontynuowaniu aktywności seksualnej, gdy osoba nie jest w pełni świadoma, bez pytania jej o zgodę lub gdy na skutek zaistniałych warunków obawia się odmówić. Przymus może polegać na bezpośrednim użyciu siły lub emocjonalnym szantażu. Np.: wymuszanie pożycia, obmacywanie, gwałt, zmuszanie do niechcianych praktyk seksualnych, nieliczenie się z życzeniami partnerki/partnera, komentowanie szczegółów anatomicznych, ocenianie sprawności seksualnej, wyglądu, itp.;

4.Ekonomiczna - naruszenie własności. Przemoc ekonomiczna wiąże się celowym niszczeniem czyjejs własności, pozbawianiem środków lub stwarzaniem warunków, w których nie są zaspokajane niezbędne dla przeżycia potrzeby. Np.: niszczenie rzeczy, włamanie do zamkniętego osobistego pomieszczenia, kradzież, używanie rzeczy bez pozwolenia, zabieranie pieniędzy, przeglądanie dokumentów, korespondencji, dysponowanie czyjąs własnością, zaciąganie pożyczek "na wspólne konto", sprzedawanie osobistych lub wspólnych rzeczy bez uzgodnienia, zmuszanie do spłacania długów, itp.

5. Zaniedbanie - naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Jest formą przemocy ekonomicznej i oznacza np.: nie dawanie środków na utrzymanie, pozbawianie jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielenie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka, itp.

I. REALIZACJA PROGRAMU W GMINIE KOŁOBRZEG

Gmina Kołobrzeg realizując zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy stale współpracuje z Komendą Powiatową Policji w Kołobrzegu, Prokuraturą Rejonową w Kołobrzegu, Sądem Rejonowym, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, placówkami oświatowymi, służbą zdrowia i sektorem pozarządowym. Interdyscyplinarna współpraca dotyczy poradnictwa, interwencji i wzajemnego wsparcia, a także bieżącego monitorowania problemu przemocy w środowisku. W Gminie Kołobrzeg prowadzony jest również Punkt Wspierania Rodziny, z siedzibą w Urzędzie Gminy w Kołobrzegu ul.Trzebiatowska 48a. W obszarze przeciwdziałania przemocy Zespół Interdyscyplinarny współpracuje również z :

- doradcą rodzinnym i małżeńskim, specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy,
- psychologiem,
- specjalistą psychoterapii uzależnień.
- Stowarzyszeniem Trzeźwości Klub Abstynenta Neptun ul.Okopowa 15a, 78-100 Kołobrzeg,

- Stowarzyszeniem Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz ich Rodzin Przyjaciół Feniks, ul.Łopuskiego 31-33, 78-100 Kołobrzeg,
- Towarzystwem Przyjaciół Dzieci, ul. Kołobrzaska 1 , 78-100 Budzistowo,
- Poradnią Leczenia Uzależnienia i Współuzależnienia od Alkoholu „ Progres” ul. Łopuskiego 52, 78-100 Kołobrzeg,
- Fundacją Klucz Nadziei ul. Spacerowa 39/5, 78-100 Kołobrzeg.

I.1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w rodzinie

Zespół Interdyscyplinarny realizuje cele i zadania określone w Programie. Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnienie informacji o instytucjach, osobach i możliwości udzielenia pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W Gminie Kołobrzeg Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie funkcjonuje od 2011r. Zespół działa na podstawie porozumień zawartych pomiędzy Wójtem Gminy Kołobrzeg a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w jego skład tj. policji, pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, oświaty, ochrony zdrowia żandarmerii wojskowej oraz sądu. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych i zawodowych. Praca w Zespole Interdyscyplinarnym/grupach roboczych wiąże się z realizacją zadań wynikających z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011r. w sprawie procedury „ Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „ Niebieska Karta”(Dz.U.,Nr 209, poz. 1245).

W związku z uruchomieniem procedury Niebieskie Karty członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- integrują i koordynują działania podmiotów włączonych w procedurę,
- diagnozują problem przemocy w rodzinie,
- podejmują działania w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku,
- inicjują interwencję w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,

- rozpowszechniają informacje o instytucjach, osobach i możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym,
- inicjują działania w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie Zespół tworzy grupy robocze. Skład grupy roboczej nie różni znacząco od składu Zespołu przeważnie są to przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia, jak również kuratorzy sądowi, przedstawiciele innych podmiotów, specjaliści w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie grup roboczych powołanych przez Zespół :

- opracowują i realizują plan pomocy w indywidualnych przypadkach wystąpienia przemocy w rodzinie
- monitorują sytuację rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz rodzin zagrożonych wystąpieniem przemocy,
- dokumentują działania podejmowane wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efekty tych działań.

I.2. Wszczęcie procedury Niebieskie Karty

Procedura rozpoczyna się w momencie wypełnienia formularza "Niebieska Karta-A" przez policjanta, pracownika socjalnego, przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, ochrony zdrowia lub oświaty. Powinno to nastąpić w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, a w sytuacji, gdy ten kontakt jest niemożliwy, bez udziału tej osoby. Rozporządzenie wskazuje, że w sytuacji, kiedy osoba, wobec której istnieje podejrzenie, że doznaje przemocy w rodzinie zostanie przewieziona do podmiotu leczniczego, formularz A wypełnia przedstawiciel ochrony zdrowia. Formularz "Niebieska Karta "B" otrzymuje osoba dotknięta przemocą w rodzinie, lub w przypadku przemocy wobec dziecka " rodzic, opiekun prawny lub faktyczny, osoba, która zgłosiła podejrzenie stosowania przemocy w rodzinie. Formularz B jest dokumentem dla osób pokrzywdzonych, zawierającym definicję przemocy, praw człowieka, informację o miejscach gdzie można uzyskać pomoc.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Obecnie Gminę Kołobrzeg zamieszkuje 10 327 stałych mieszkańców. Na podstawie wytycznych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych można wskazać populację osób, u których występują różne kategorie problemów związanych z nadużywaniem alkoholu i przemocy. Jak już wcześniej wskazano wszelkie działania Gminy Kołobrzeg w obszarze problemów przemocy

domowej wymagają ścisłej współpracy międzyinstytucjonalnej. Poniżej umieszczone dane ukazują skalę problemów w tym obszarze.

1. Szacunkowa liczba mieszkańców dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i przemocy domowej (dane PARPA).

		W gminie ok. 10 tys. mieszkańców
Liczba osób uzależnionych od alkoholu	ok. 2% populacji	ok. 200 osób
Dorośli żyjący w otoczeniu alkoholika (współmałżonkowie, rodzice)	ok. 4% populacji	ok. 400 osób
Dzieci wychowujące się w rodzinach alkoholików	ok. 4% populacji	ok. 400 osób
Osoby pijące szkodliwie	5-7% populacji	ok. 500-700 osób
Ofiary przemocy domowej w rodzinach z problemem alkoholowym	2/3 osób dorosłych oraz 2/3 dzieci z tych rodzin	Okolo 530 osób: dorosłych i dzieci

2. Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu.

Zgodnie ze statutem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kołobrzegu polityka społeczna gminy polega na umożliwianiu osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

a. Liczba rodzin objętych pomocą GOPS w Kołobrzegu.

	Pomoc Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba rodzin objętych pomocą - ogółem	160	153	168	140
Rodziny korzystające ze świadczeń z powodu problemów uzależnień	15	20	24	15

b. Główne powody przyznawania pomocy społecznej.

	Powody przyznawania pomocy społecznej			
	(liczba osób)			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogółem	293	274	309	425
Niepelnosprawność	64	54	53	74
Bezrobocie	14	18	36	64
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	0	0	0
Ubóstwo	32	30	43	63
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	5	3	0	12
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	119	113	113	185
Alkoholizm	15	19	24	25
Inne	44	37	40	0
Przemoc domowa	-	-	-	2

3. Liczba wszczętych procedur Niebieskie Karty (dane ZI).

	Liczba założonych Niebieskich Kart			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Ogółem NK	26	15	15	17

4. Gminny Punkt Wspierania Rodziny (psycholog, specjalista ds. przeciwdziałania w rodzinie, terapeuta uzależnień).

	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba osób korzystających z pomocy specjalistów	40	40	70	73

5. Dane dotyczące przestępstw dokonanych na terenie gminy Kołobrzeg (dane KPP w Kołobrzegu).

Przestępstwa dokonane na terenie Gminy Kołobrzeg			
	2019 r.	2020 r.	2021 r.
Kradzież z włamaniem	28	25	20
Fizyczne i psychiczne znęcanie się nad rodziną	10	5	12
Pobicie	3	0	0

Uszkodzenie mienia	9	16	10
Kradzież	18	17	21

Artykuł KK Kwalifikacja prawna wszczętych / stwierdzonych / zakończonych			
2019 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	10	11	11
Groźby karalne	4	6	6
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	47	50	50
2020 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się nad rodziną	5	4	5
Groźby karalne	4	10	10
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	15	34	34
2021 r.			
	Wszczęte	Stwierdzone	Zakończone
Znęcanie się na rodziną	12	12	12
Groźby karalne	2	5	5
Rozpijanie małoletniego	0	0	0
Uchylenie się od płacenia alimentów	12	31	31

6. Podjęte interwencje (prokuratura i sąd).

	2019 r.	2020 r.	2021 r.	2022 r.
Liczba złożonych przez ZI zawiadomień do Prokuratury o popełnieniu przestępstwa w związku z przemocą domową	3	3	5	5

Liczba złożonych przez ZI zawiadomień do Sądu o wgląd w sytuację rodziny w związku z przemocą domową	2	1	4	4
--	---	---	---	---

III. DZIAŁANIA GMINY KOŁOBRZEG W OBSZARZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W LATACH 2019-2022 .

1. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych .

W związku z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 20 marca 2020r. w sprawie ogłoszenia na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej stanu epidemii (Dz.U.2020r.,poz.491), realizacja niektórych działań stała się niemożliwa do wykonania. Okolicznością uniemożliwiającą wykonanie tych zadań były związane z pandemią ograniczenia m.in. w zakresie możliwości organizowania spotkań, grup roboczych itp. przedsięwzięć. Biorąc pod uwagę wyniki i rekomendacje diagnozy problemów społecznych w Gminie Kołobrzeg podejmowano jednak szereg zadań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Między innymi prowadzono działania interdyscyplinarne na rzecz osób doświadczających przemocy domowej, zagrożonych uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażano najnowsze sposobów pomocy tym osobom. W latach 2019-2022 odbyły się 73 posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz 146 posiedzeń grup roboczych.

2. Kampanie profilaktyczne.

Co roku Gmina Kołobrzeg organizuje w świetlicach wiejskich kampanię Zachowaj Trzeźwy Umysł (ZTU). Jest to ogólnopolska kampania edukacyjna podejmująca problem profilaktyki uzależnień. Jej celem jest promowanie konstruktywnych postaw zdrowego stylu życia oraz atrakcyjnych dla dzieci i młodzieży aktywności prospołecznych jako alternatywy wobec wielu zachowań ryzykownych, szczególnie picia alkoholu, zażywania narkotyków oraz stosowania przemocy.

3. Szkolenia dla osób, zawodowo zajmujących się problematyką przemocy i uzależnień.

a. W roku 2019 zrealizowano w szkołach gminnych liczne programy edukacyjno – profilaktyczne pt. „ Jak radzić sobie ze złością?”, „ Jak reagować na złość?”, „ Życie poza siecią, „ Młodzież wolna od uzależnień”, „ Wychowanie bez porażek”. Celem realizacji programów było przeciwdziałanie zjawisku agresji i przemocy, zagrożeniu uzależnieniom oraz pomoc i podnoszenie wiedzy i umiejętności wychowawczych rodziców .

b. W 2021r. sfinansowano szkolenie dla pracownika placówki leczenia odwykowego pt.„ Jak prowadzić dobrze przygotowane terapie Dorosłych Dzieci Alkoholików (DDA)”. Były to specjalistyczne warsztaty dla psychologów i psychoterapeutów, które umożliwiły poszerzenie oraz pogłębienie umiejętności udzielania specjalistycznej pomocy terapeutycznej osobom pochodzącym z rodzin, w których dominował problem alkoholowy.

c. W pierwszej połowie 2021r. sfinansowano osobom pracującym w obszarze profilaktyki uzależnień, rekomendowany przez Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii program profilaktyki uniwersalnej, adresowany do uczniów w wieku 12–14 lat „UNPLUGGED”, którego celem jest ograniczanie inicjacji używania substancji psychoaktywnych (alkohol, tytoń, narkotyki) i ograniczenie rozwoju intensywności używania środków psychoaktywnych.

d. Fundacja ETOH w Warszawie w ramach Funduszy Rozwiązywania Problemów Hazardowych zrealizowała szkolenie dla konsultantów punktów informacyjno-konsultacyjnych. W szkoleniu wzięły udział trzy osoby pracujące w gminnym punkcie konsultacyjnym.

4. Programy terapeutyczne w placówkach leczenia odwykowego.

W latach 2019-2022 Gmina Kołobrzeg przy współpracy z placówkami leczenia odwykowego realizowała zadania w zakresie zwiększania dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób z problemem uzależnień. Środki finansowe przekazano dla Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnień od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie z przeznaczeniem dla Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Kołobrzegu ul. Okopowa 15 (ok.40 osób), Fundacji Klucz Nadziei, prowadzącej Poradnię Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia od Alkoholu Remedium w Kołobrzegu (ok.10os), Poradnia Leczenia Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia Progres w Kołobrzegu (ok 18 os.).

5. Gminny Punkt Wspierania Rodziny.

W latach 2019-2022 przy ścisłej współpracy z psychologiem, specjalistą ds. przeciwdziałania przemocy, pedagogiem, terapeutą uzależnień przeprowadzono liczne konsultacje specjalistyczne w dużej mierze prowadzone on-line lub telefonicznie. Z pomocy specjalistów skorzystało ok.233 osoby.

6. Współpraca Gminy Kołobrzeg z instytucjami działającymi w obszarze rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy.

W obszarze profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie Gmina Kołobrzeg stale współpracuje z: Komendą Powiatową Policji w Kołobrzegu, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Kołobrzegu, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, szkołami, Sądem Rejonowym w Kołobrzegu, Prokuraturą Rejonową w Kołobrzegu, organizacjami pozarządowymi, placówkami leczenia odwykowego, itp.

7. Działania profilaktyczne .

a. W okresie od 2019r. do 2022r. kontynuowano program animatorów w ramach projektu pt.„ Moja rodzina moje podwórko moja przyszłość”. Zadanie to było realizowane poprzez organizowanie zajęć profilaktycznych, opiekuńczych, edukacyjnych i socjoterapeutycznych w świetlicach wiejskich w Zieleniewie, Przećminie i Grzybowie. Ponadto w 2021r. rozpoczęto program psychoprofilaktyczny pt. „ Leśne Ludki” Program zajęć został tak skonstruowany, że łączył aktywność fizyczną na świeżym powietrzu z zajęciami wyciszającymi i relaksującymi. Zajęcia odbywały się w malowniczym miejscu,

w otoczeniu zwierząt i lasu, gdzie dzieci miały możliwość prawdziwego oderwania się od rzeczywistości, tabletów i izolacji.

b. Przy realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych ważnym partnerem dla Gminy Kołobrzeg stały się organizacje pozarządowe. To one niejednokrotnie stanowią ważne miejsce promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz podejmują działania na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych na poziomie lokalnym. W latach 2019 -2022r. zrealizowano następujące działania:

- ✓ Udzielono wsparcia finansowego środowiskom abstynenckim poprzez propagowanie i realizację idei trzeźwego życia, integrację oraz organizowanie oparcia i ochrony dla członków rodzin dotkniętych uzależnieniami (realizatorem zadania było Stowarzyszenie Trzeźwości Klub Abstynenta "Neptun"- liczba beneficjentów - 10 osób).
- ✓ Zwiększono dostępność i podniesiono jakość pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym poprzez edukację, poradnictwo, indywidualne konsultacje a także organizacja grup wsparcia, pomoc oraz dostęp do specjalistycznego poradnictwa psychiatryczno-psychologicznego (realizatorem zadania było Stowarzyszenie Użytkowników Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej oraz Ich Rodzin i Przyjaciół "FENIKS"- liczba beneficjentów 15 osób).
- ✓ Zlecono prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Budzistowie (realizatorem zadania było Towarzystwo Przyjaciół Dzieci o/Koszalin – liczba uczęszczających dzieci - 15). W ramach tego zadania prowadzono pracę z rodzicami, szeroko rozumiane poradnictwo, szkoły dla rodziców, grupy wsparcia i warsztaty; spotkania z Rzecznikiem Praw Dziecka, organizowano sejmiki dziecięce, zajęcia integracyjne w postaci zawodów i olimpiad dziecięcych, sympozja i konferencje, akcje profilaktyczne dotyczące zdrowego odżywiania.
- ✓ W roku 2019, 2021 i 2022 zrealizowano również wakacyjny program pt.,, Radosne wakacje’’. W jednym z ośmiu turnusów uczestniczyło ok.70 dzieci. Głównym celem programu było zagospodarowanie czasu wolnego i nauka gospodarowania sobą w czasie bez kontaktu z telefonem i internetem, zainteresowanie uczestników takimi formami spędzania czasu wolnego, które wpłyną na ich wszechstronny rozwój fizyczny, intelektualny, społeczny, przyswojenie przez uczestników wiedzy na temat skutków uzależnień behawioralnych, wzrost formy fizycznej poprzez aktywne formy wypoczynku. Podczas półkolonii dzieci nabyły umiejętności pracy i zabawy w grupie, integrowały się z rówieśnikami; w szczególności te które miały trudności w funkcjonowaniu w dużej grupie z powodu długiej izolacji. Podczas turnusów zorganizowano szereg zajęć terapeutycznych, sportowo-rekreacyjnych wraz z innymi atrakcjami .

8. Procedura zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu

Ogólnopolskie badania pokazują, że rodziny, w których występuje problem alkoholowy, są dwa razy bardziej narażone na przemoc, niż te, w których problemu takiego nie ma. Potwierdzają to również dane policji dotyczące interwencji w sytuacji przemocy w rodzinie. Rodziny z problemem alkoholowym są rodzinami pewnego, szczególnego ryzyka jednak w społeczeństwie funkcjonuje mylne przekonanie, jakoby przemoc występowała głównie w domach gdzie istnieje problem alkoholowy. Jest to mit i stereotyp, podobnie jak stwierdzenie, że za przemoc „odpowiada” alkohol. Podstawę prawną zobowiązania do leczenia uzależnienia od alkoholu stanowią art. 24 - 36 ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. W latach 2019-2022 Gminna Komisja rozwiązywania prowadziła 46 postępowań o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego, w tym 19 postępowań w rodzinach, w których występuje przemoc.

IV. POTRZEBY W SFERZE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

Przeprowadzona diagnoza problemów społecznych ukazała, iż wśród mieszkańców gminy zauważalny jest problem przemocy w rodzinie . Wobec powyższego konieczne stało się:

- 1.Prowadzenie systemu informacji i edukacji w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- 2.Stałe doskonalenie zasobów kadrowych; wypracowanie i wprowadzenie procedur i monitorowanie przemocy w rodzinie.
- 3.Wprowadzenie spójnego systemu współpracy i koordynacji pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz rodzin dotkniętych przemocą w rodzinie.
- 4.Stałe monitorowanie, ewaluowanie oraz inicjowanie wprowadzania koniecznych zmian w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, edukacja społeczna.
- 5.Organizowanie miejsca schronienia dla osób doznających przemocy .

V. REALIZACJA ZADAŃ Z ZAKRESU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE KOŁOBRZEG W LATACH 2023-2026

1.Cel główny: Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Kołobrzeg.

2. Cele szczegółowe:

Cel 1: Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

	Zadania	Okres realizacji – rok	Realizator	Wskaźniki do ewaluacji
1	Kontynuacja programu animatorów podwórkowych w ramach projektu pt.,, Moja rodzina, moje podwórko, moja przyszłość’’. Zadanie będzie realizowane przez finansowanie zatrudnienia pedagogów w świetlicach, w których odbywają się zajęcia profilaktyczne i socjoterapeutyczne.	2023-2026	Gmina Kołobrzeg	1.liczba uczestników 2.liczba świetlic
2	Organizowanie warsztatów dla rodziców i nauczycieli, mających na celu podniesienie kompetencji wychowawczych oraz finansowanie programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży	2023-2026	Gmina Kołobrzeg	1.liczba warsztatów 2.liczba uczestników
3	Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie poprzez funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie	2023-2026	Gmina Kołobrzeg przy współpracy z Sądem, Policją, Prokuraturą, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, ochroną zdrowia, oświatą, organizacjami pozarządowymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, specjalistami.	1.liczba posiedzeń zespołu i grup roboczych 2.liczba prowadzonych procedur Niebieskie Karty
4	Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy Kołobrzeg	2023-2026	Gmina Kołobrzeg przy współpracy z Towarzystwem	1.liczba placówek 2.liczba

			Przyjaciół Dzieci	uczestników
5	Upowszechnianie informacji na temat dostępu do działań profilaktycznych, interwencyjnych i pomocowych i placówek leczenia dla osób zagrożonych uzależnieniem lub uzależnionych od środków psychoaktywnych przez bieżącą aktualizację baz danych i ich udostępnianie (np. utworzenie bazy danych i udostępnienie informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy w Kołobrzegu	2023-2026	Gmina Kołobrzeg	1.liczba podjętych działań

Cel 2: Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

	Zadania	Okres realizacji – rok	Realizator	Wskaźniki do ewaluacji
1	Podjęcie interdyscyplinarnych działań mających na celu wspieranie rodzin w sytuacjach trudnych i kryzysowych poprzez prowadzenie Gminnego Punktu Wspierania Rodziny.	2023-2026	Gmina Kołobrzeg przy współpracy z: psychologiem, terapeutą uzależnień, doradcą rodzinnym	1.liczba udzielonych porad 2.rodzaj udzielonych porad
2	Terapia i wsparcie osób współuzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych	2023-2026	Placówki leczenia odwykowego	1.liczba osób, które podjęły terapię
3	Zawiadomienie organów ścigania o popełnieniu przestępstwa	2023-2026	Zespół Interdyscyplinarny, członkowie grup roboczych	1.liczba złożonych zawiadomień
4	Wnioski do sądu o wgląd w sytuację rodziny	2023-2026	Zespół Interdyscyplinarny, członkowie grup roboczych	1.liczba złożonych wniosków

5	Terapia i leczenie odwykowe osób uzależnionych od alkoholu i innych środków psychoaktywnych.	2023-2026	Placówki lecznictwa odwykowego	1. liczba osób, które podjęły leczenie
---	--	-----------	--------------------------------	--

Cel 4: Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

	Zadania	Okres realizacji – rok	Realizator	Wskaźniki do ewaluacji
1	Systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwikłanych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury Niebieskie Karty i prowadzenia interwencji kryzysowej.	2023-2026	Gmina Kołobrzeg - realizatorzy wybrani w drodze zapytania ofertowego	1.rodzaj szkoleń 2.liczba szkoleń i superwizji

VI. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie mogą być środki finansowe z budżetu gminy, dotacje celowe oraz środki pozabudżetowe pozyskiwane z innych źródeł.

VII. MONITORING

Wójt Gminy Kołobrzeg sprawuje na bieżąco nadzór nad realizacją programu i podejmuje niezbędne działania zmierzające do osiągnięcia celów wyznaczonych w programie.

UZASADNIENIE

Jednym z nadrzędnych i długofalowych celów polityki społecznej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobieganie występowaniu postaw i zachowań społecznych, grożących patologiami, w tym przemocą domową. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2021r. poz.1249) nakłada na gminy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie poprzez prowadzenie poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, w szczególności poprzez działania edukacyjne, zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia oraz tworzenie zespołów interdyscyplinarnych. Konieczność podejmowania zdecydowanych działań zapobiegających przemocy w rodzinie wynika również z ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2021r., poz. 2268 z późn.zm.) oraz ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023r., poz. 165).